

ЧЕРНЕТКА

РАННЯ ВЕСНА

Серов, «Грачі прілетєлі» (чернетка)

25 лютого в Академію прийшла "Лесина віра" як літературно-мистецький вечір пам'яті Лесі Українки. За вірою прийшов натовп студентів-програмістів Київського технікуму електроприладів (1 курс). Переважно російськомовну аудиторію слухачів навряд чи змогли розбавити троє з половиною могилянців, які заблукали в Академії під час тижня самостійної роботи. Вечір, стимульований типом слухачів, вже від початку скидався на класично шкільний. А примусово створена публіка вкотре стала фактичним підтвердженням гіпотетичного несприйняття класичної української літератури. Абстрагуватися від суцільно неспокійного навколишнього середовища часом дозволяли монолог Галини Стефанової з "Одержимої", уривок театральної вистави "Кассандра" Київського експериментального театру, науково-обґрунтовані виступи Р. Веретельника та Л. Масенко тощо. Ті, хто залишився до кінця, не могли не відзначити дитячий ансамбль "Цвітень" при Українському Національному хорі ім. Г. Верьовки, точніше не почути їхніх веснянок, як вагомих аргументів Лесиної віри. З вірою прийшла і надія, що наступного разу буде краще...

26 лютого в "Букві" відбулася презентація книжки Оксани Забужко "Сестро, сестро". Зібралось доволі багато людей ("самі верхки"); вів імпрезу Ю.Макаров,

виступали В.Скратівський та Л.Фінкельштейн. Звісно, найдовше тривало слово самої п. Оксани: вона недвозначно натякнула принашкільки аудиторії, мовляв, "література – це я" і крапка. Окрім цього, письменниця, цитуючи уривки вміщених у книгу повістей, намагалася шукати квінтесенцію жіночості, рішуче виступила проти лесбійських асоціацій до її творчості і вельми стильно описувала дівочі ноги та губи. Це принесло аудиторії неймовірну насолоду, оскільки, попри багатьох поважних достойників, зійшлося сюди багато зовсім юних шанувальниць таланту авторки. Після презентації стало ясно: іншого флагмана у нас немає, а всім "неінтелігентним" (за виразом О.З.) критикам варто добре подумати, перш ніж підписувати собі вирок, кажучи про пані Оксану те, чого вона не хоче чути.

4 березня трапилося чергове засідання літклубу. Цього разу присутніми були майже виключно особи чоловічої статі. Вочевидь, через солідарність з обговорюваним Мішелем Фуко, мова йшла про його традиційних "священних корів" – владу, ідеологію, інтелектуалів та дискурс. Ще б пак, адже в центрі дискусії була "Історія сексуальності" – одне із найбільш глибоких та провакативних досліджень французького теоретика. Втім, щодо українського сучасного поспільства, то диспутантам так і не вдалося вивяснити, на якій стадії воно перебуває – постсексуальній чи

ретровікторіанській. Погрозивши одне одному репатріархалізацією, учасники обговорення розійшлися.

6 березня у тій же "Букві" модная журналістка і письменниця Лада Лузіна презентувала книгу про свою подружку Наташу Могильську під голосною назвою "Я - вєдьма". Паралельно в тому ж підвалі магазину демонстрували фільм "Відок". Книга складалася з кількох оповідань опосередковано відьмацького характеру, аудиторія складалася з *продвінутих* молодих жінок, веселих дядечків років 40 та блідошкірих хлопців-підлітків, котрі сакральні стискали в руках томик за 6,70. Якихось особливо шабашних вражень нахапатися не вдалося.

9 березня І+І демонстрував рیمейк База Лурмана "Ромео + Джульєтта", в якому кітчеві чорні та латіноси разом з Ді Капріо переказують класичний шекспірівський текст на тлі шикарних каліфорнійських пейзажів і, замість шпирятися кінджалами, стріляють одне в одного з "Магнумів". Сюжет не змінено. Особливо ефектні кадри, коли "князь" містечка Верона-біч переслідує Ромео на поліцейському гелікоптері. Баз Лурман також відомий своєю новішою роботою – мюзиклом "Мулен руж".

За матеріалами спостерігачів

В цьому та наступному числах «Чернетки» друкуємо поезії лауреатів «Молодого вина-2002». Ось кілька віршів харків'янки ТЕТЯНИ ДЕРЮГИ

пускаєш барвисті бульбашки слова
вино чужих душ смакуєш так
поверхово

перед обличчям північних дахів
кожен сновида лишається сам
байдуже — з ким поділити
ліжко й бродяжний портвейн

бути цукровим кубиком
у міста вечірній рурці
щоб назавжди розчинитись
в ліхтарно-дорожньому русі

кинувши втомлене тіло
у пустку квартири
рефлекторно стискаєш кулак
поволі впускаючи в долоню кігті
фіксуєш внутрішнє життя
своїх виснажених клітин
які додихають: хлорофілу би нам!
води!

Поточ(е)не сонечко
Сонечко чирва сточила
Воно стало біле-біле
Обернися, посміхнися,
Сонечко мос!

Не лише то — гола чашка*
(По спині повзуть мурашки)
А колись ти був і сонцем
Місяченьку мій!

*нашика (czaszka) польськ. — череп

Тваринне

Малювати двох крокодилів
як палке світило заходить
Мозамбіку

Перекручене ніби бадилля
їх тропічне кохання нагадує
бійку

Ми втомились від цього перевтілення:
крокодилячі сльози, мускусний
романтизм
Білизна лікарняних відділень
та конклюдія — шахта ліфтова
і напрям — униз

Шахтарі (remix)

шахтарі — підземні риби
борсаються по живні
як у брудній великій ванні
всі разом

СКАРБЪ КОРЖА

Тепер людину на ім'я Олесь Корж знають в нашому університеті мало не всі. А був же час, коли прийшов він в стіни НаУКМА нікому не відомим, скромним та несміливим першокурсником. З тих пір багато змінилося і багато сталося. Втім, краще за самого Коржа про це й не скажеш. Нашій кореспондентці Насті Яровенко вдалося таки добитися аудієнції в цієї живої легенди і записати для «Чернетки» архієксклюзивний матеріал.

“Питай свої питання, я відповім у відповідь”

(П'єса на три дії)

Дійові особи:

Зачинатель – Я, жін. стать

Людина, що сидить напроти – Олександр Корж, чол. стать, “недороблений культуролог” НаУКМА, поет

Місце дії – кафе “Алла”, Контрактова площа

Дія I

(in brief)

Перші творчі спроби: “по малолетству”, приблизно з 1996 року

Улюблені поети: Чубай, Неборак, Аполінер, Превєр

Улюблені прозаїки: Пер ла Герквіст, Юліус Евола + джентельменський набір культуролога (Кортасар, Маркес, Борхес), Фаулз, Діброва, Жолдак, Прохасько тощо

Улюблена книга в туалеті: Археологія Української РСР, видання 1988 року

Улюблені режисери: Жан Жане, фон Трієр, Спілберг + “Пронала грамота”

Улюблена страва: курити

Чи любиш тварин?: жінок, “в смисл”?... люблю...

отже,

Улюблені тварини (favourite pets): найбільше дівчата з ФГН, ФСНСТ, ФПРН....

Асоціативний ряд: Корж – Коробка – Коридор з дверима завбільшки з коробку...

Ти сильний?: місцями...

Потреби: себе зрозуміти, себе показати, собі отримати

Дія II

(“mixture” для роздумів: відповіді без питань)

- Маю приблизно п'ять “масок”, найбільше користуюся двома з них.
- Свій прагматизм ховаю під маскою романтизму. А взагалі я егоїст з великої літери, як, зрештою, і всі ми.
- В Академії у мене не двозначна слава: кожного разу псую перший курс.
- Якби слава принесла якісь гроші або... дівчат.
- Робота – це задоволення, що я маю гроші.
- Гроші – додаток до особистості.
- Найголовнішим з усіх мистецтв є мистецтво стриптизу.
- Кохання немає взагалі, а з першого погляду буває закоханість, яка триває від 2 днів до півроку. Найдовше триває закоханість без відповіді.
- Розуміння між людьми немає, так само як і кохання. Дівчата не розуміють скарбу, який потрапляє до їхніх рук. У мене дуже багато талантів...

Дія III
(очима одного читача)

...Можна звати Сашком можна звати ОлЕсем чи Олесем
Роль тяжка і нервова її залишаю собі...

...Незле харчування...
...Кльове дитинство...
...Для юнака...

...Я продукую безліч ідей...
...Я бездонний
(іронічно)...

...Я знаю чимало слів
Я маю гантелі (я майже антей)
Я дуже давно зотлів...
...Здаюся хворим, але то неправда
Мені добре...

...Моя хода легка і карма незіпсована...
...Я лажу тут сам і зникаю надвечір...
...Бреду собі невидимою стежею
І власну траєкторію простежую...

P.S. ...і пиво абсорбую,
себто всотую...)...

– Олесь, а що є твоїм джерелом натхнення, тією Музою?
– (Корж мовчки підіймає кухоль з пивом, цигучи Неборака)
“Натхнення – це бармен до ваших послуг”...

Завіса

ВІРШІ З КОРОБКИ

х х х

Коли я бачу, як коги
вминають небо з молоком,
то дуже хочу так, котом,
ходити світом.

х х х

Мій оптимізм – то корабель,
я сам у вигляді монети
тьмянію наче. Сонце, де ти?
Знайди мене за шаром стель.

Не повертати для прикмети.
Поволі сохне акварель.
Чи знаєш ти, що ми – поети,
А світ – готель?

Там павутиння й хробаки
(знавці снування навпаки)

Все дуже просто на словах.
Здається, просто бути богом.
Я маю меч і чисту тогу,
я поки вітром не пропах.

х х х

тож розпадись на сотню голосів
і сотню слів і тисячу комет
ось тутво дім тут жив колись поет
був падолюд на лінві світ висів

тинявся час під ним скрипів паркет
такий собі пасивний агресив
і Лісовий засований масив
і теплі звуки (пісенька про Кет)

х х х

Там ліс так гостро листься з гори,
там носять мурахи достиглі зела.
Цвіте полин. Царівна невесела.
А зорі – доторкнися і бери.

*О п'ятій ранку ранок напівпрозорий,
такий, що, здається, варто поглянути,
і побачиши, як душі фіалок літають
понад ліхтарями, мов метелики.*

І кров мандрує швидше і ясніше.
У вікна вітер стукає нерівно.
Чи бачиш? Я стараюся, царівно.

Піт не спить, піт про літо пише.

ОЛЕГ РОМАНЕНКО ще один лауреат “Молодого вина-2002” Друкуємо кілька поезій із книги “Абстиненція”, яка “могла би бути присвячена саме тобі...”

Літне сонце сідає на пенсію.
Світлі дні просвітлили, як сон.
В гості просить ця абстиненція –
Пересмажену сильно гарсон
Все несе на підносі нам осінь.

Як тобі вмирається, мій друже?
Кажуть. там у вас уже зима?

Досі ту хворобу не подужав?
Досі йдеш між люди крадькома?

Певно. знову сонця не помітив?
Знову засліпився від прозріння?

Знову наступив на чийсь квіти?
Знову наступив комусь на тінь?

Пам'ятаєш зорі у калюжах?
Все одно не стало все як слід...

Як тобі вмирається, мій друже?
Як тобі плюється на цей світ?

Нащо жити двічі?
Не терзай мене.

Хтось за нас закінчить
Наше головне.

Припиняю. Досить.
Попожив сповна.

Хтось за нас доносить
Наші імена.

Вчорашня мрія пішла незримою.
Вчорашня мрія зійшла на атоми.
Воно й не дивно. Кого я втримаю,
Допоки протяг гуля кімнатами?
А я ж борюся. Читаю максими.
Ліплю шпарини своїми тінями.
Вмикаю двері свої на максимум,
Щоб хтось попався хоча б на мінімум...
Ломіться, любі, ліпіться в череду.
Ловіться, милі, хто певен повені.
І навіть ті, в кого все попереду –
У кого руки ще неціловані.
Пройдіть стежинами піднебесними.
Топтав для вас їх – ви ще нескорені.
Землі ж не бійтеся. Усе по-чесному.
Отож заходьте. Пускайте корені.

Життя триває.
Любов буває.

Юкио Мисима, *Исповедь маски* (СПб.: Азбука-классика, 2002)

Книга цікава своїм глибинним психологізмом. Більшою чи меншою мірою автобіографічно, японський (культовий!) автор, який у 1970 році покінчив життя ритуальним характері, від першої особи крок за кроком розповідає нам про становлення молодого гомосексуаліста, при цьому неабияк майстерно зображаючи японську природу (сакура, дощ, руда земля і т.д.) і висуваючи кілька цікавих думок про кохання, війну, виховання, смерть, повсякденність й таке інше. Як і годиться, тут все просякнuto духом Іншого - не-нормального існування. безсилості (або стриманості), збочення (або парадоксу). Цікаве тло: 30-ті - 40-ві рр. ХХ ст. в Японії - увесь спектр настроїв та побутових деталей. Скромна біографія перемножена на сімейну хроніку: 5 бомбардувань, 2 смерті, 1 нещасливе кохання, трохи інцестуальних мотивів; 2 вкладених оповідання і 2 листи, вдосталь описів механізмів та мускулястих тіл плюс гори, гори самокопирсання. Написано легко і цікаво. За гірших умов може слугувати підручником лицемірства, за кращих - посланням самітника, котрого зрозуміє хіба сучасний читач.

Ростислав Семків

Оксана Забужко, *Сестро, сестро* (К.: Факт, 2003)

Написати щось цілком несподіване про цю книжку Оксани Забужко важко. Перш за все тому, що надруковані тут оповідання та повість не є новими. Всіх їх можна було читати в часописних варіантах, а деякі (як от "Казку про калинову сопілку") й у книжковому. Передмова Вадима Скуратівського, з багатьма ліричними відступами і широким — тепер вже "історичним" — тлом 80-х, не залишає сумнівів, що йдеться про "вибране". А на "вибране" здобуваються, як відомо, лише *класики*.

Маємо перед собою тексти, що кожним своїм абзацом і навіть кожним реченням "голосять" про свою "забужківську" природу. Довгі та складні синтаксичні конструкції, купа метафор, що часто дуже нагадує поезії цієї ж авторки, і головне — *жіночість* простору. "Посестринство", що з легкої руки Забужко перетворилося на термін сучасного літературознавства, становить одну з головних ознак цього простору (хоча для його розуміння і треба звертатися до того ж таки літературознавства).

І все ж залишається відчуття, що оповідання — за винятком "Казки..." — створені на хвилі "Польових досліджень...", а тому чимось вже відійшли в минуле (як, скажімо, "Московіада" чи "радянські" твори Діброви). А нові художні тексти (якщо і з'являться) будуть вже інакшими.

Роксоляна Свято

Льюїс Керол, *Аліса в Країні Чудес, Аліса в Задзеркаллі* (К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2001)

Well... Після всіх серйозних теоретичних праць, постмодерних текстів etc. справжню насолоду може принести саме такий твір. Бо тут все логічно й просто: Лондон — столиця Парижу, а Париж — Риму, а Рим... і т.д. Гусінь курить тут люльку й повчає маленьких дівчаток, "*хороший крокодилонько качається в піску*", а Шалений Засць разом із Капелюшником постійно мають пити чай, адже їхній поламаний годинник завжди показує шосту... До речі, коментарі (вже не керролівські) не менш оригінальні, ніж сам твір. От хоча б Сонько-Гризун, який має під собою серйозну наукову базу: "*Англійська "сонна миша" — гризун, що живе на дереві; нагадує він радше маленьку білку, аніж мишу. Назва dormouse походить від латинського слова dormire (спати) і пояснюється тим, що ці тваринки — нічні, тож сплять удень; взимку вони теж впадають у сплячку*". Або примітки про те, що думали Плутарх, Бекон чи Вольтер про "антиподів". Всесло! Власне, "про що" книжка — відомо. Але Аліса, котра забалакала українською, плюс суперові ілюстрації Владислава Єрка і сам факт перечитування улюбленої дитячої літератури покращують настрої на всі сто. Отож "Алісу" варто було б класти в кожен студентську "аптечку" (разом із "Карлсоном", "Пеппі", "Гобітом" чи "Муммі-Тролем"...).

Роксоляна Свято

Галина Логінова,
Піщана ріка
(К.: Смолоскип, 2002)

Кажуть, підтримуймо вітчизняного виробника. Воно добре і правильно, нам його таки бракує, рідного. А ще бракує гарних авторів — виробників якісних текстів.

Галя Логінова, наш рідний могилянський виробник тексту “Піщана ріка”, отримала за нього минулого року першу премію “Смолоскипа” і, певно, не дарма.

Береш “Ріку” до рук, а на думку спадає: “Господи, та що це таке? — пісок, дитина, каюти — марення якесь!” А потім вчитуєшся і... лишаєшся у тексті. З-поміж мільйона “цьомчиків”, “бомчиків”, “буль-бульчиків” і всіляких інших словесних цяцянок можна викопати не лише сенс (не моя справа казати вам, який), а й задоволення, бо Галя виявилася передбачливим виробником і нашпикачила свій текст приманками для різного штибу читачів. “Всякої тварі по парі” — трошки філософування, трошки кохання і романтики, трошки побутових сцен, трошки античних імен. Словом, читайте, щось для себе та знайдете!

Нана Куликова

BoSh Колізії заповітів Нобеля: український варіант

Премії нині масмо достобіса — здається, жоден рід людської діяльності не обділений певною кількістю лаврових листочків, глибоко символічних статуєток іноді зовсім непередбачуваних форм, а може (якщо, звісно, пощастить) і грошово-матеріальним заохоченням. У будь-якій галузі маєш змогу отримати, ну, якщо й не \$10000, то принаймні славнозвісну відзнаку «Переможець соцзмагання» серед заводів-виробників обладнання для деревообробної промисловости. Ага, ви не уродзонний пролетарій — інтелігенція, бачся, творча: невиробничий чинник? Зрозуміло, зрозуміло. То чим, кажете, ви займаєтеся в житті? Пишете, значить? То ви ще й письменник? Боже, яке щастя! Ніколи не бачив живого письменника. Та звісно, звісно, й для вас дещо є, і вас уже преміями заохочують (хто б оце ще нас відзначив?..): так я ж і кажу, для вас оно й Букерівська, й Пулітцерівська, й Гонкурівська. Ну, як найвищий і найдостовірніший показник, врешті-решт, Шевченківка є. Ага, не ваш то рівень, кажете. дрібно воно все для вас. Тоді не знаю вже, що вам і пропонувати, таку ви мені непідсильну задачу дали. Шо-шо говорите? Де-де чули? Ага, ага. Нобелівська премія, так, так, у Швеції, а, і в Норвегії трохи є, слухаю, слухаю, то всім її, виходить, дають, та виходить, що всім, тіко крім нас, ага, ага, крім нас, кажете, крім нас. Стоп, стоп! Як то — крім нас?! Що значить — у наших іше не було? Негайно створити відповідну комісію! Компетентним органам доручити розібратися! Винних має бути належно покарано (...)!!!

Здається, всі вже так чи інакше змирнилися з думкою, що українські таланти-генії й досі сидять без Нобелівки. У декого з письменної братії вже виробився скепсис самозахисту: мовляв, ми шо, самі не знаємо, що ми такі великі письменники? Дехто підозрює, що коли хтось не хоче визнати нашу велич, то це тільки їхні проблеми, тобто того далекого Нобелівського комітету. Представники молодшої генерації ще амбітно сподіваються, що чаша сія їх таки не мине, і ті 225 тисяч зелененьких стануть врешті-решт частиною економічного простору України. Не говоримо, що найкраще така дотація вплинула б на харчову промисловість, яку наші письменники звикли традиційно підтримувати регулярними спонсорськими вливаннями. Проте факти залишаються фактами — поки що ніхто з них (а може, й з нас?) не може відчувати себе найчільнішим здобутком української літератури та її останньою життєдайною надією. Хоча, як і кожна порядна албанська література, масмо певні здобутки в тому напрямку: ну, ми ж і справді не винні, що Франко помер, не дотягнувши ледь-ледь до нагородження й ошчаслививши 1916 року якогось там Карла Густава Гейденстама. Ви не знаєте такого? А, отож, — і ніхто не знає, окрім хіба самих шведів, чім предстаником і є вищезгаданий Г-стам. А хто про Франка не чув? Після Каменяра довго не наважувалися говорити про когось у контексті Нобелівки — 50-томного Івана Яковича із наших, здається, не переплюнув іше ніхто. Але, слава тобі Господи, багата ще земля наша талантами — більш як через півстоліття пішла думка, що можна б і когось із наших «відлижників» нагородити. Сказано — зроблено; жеребок вказав на Стуса. Подробиці, пов'язані з тією справою, зрозуміло, невідомі — влада рад досить скептично ставилася до різних там буржуазних премій. Але Стуса, здається, встигли висунути. Проблема виявилася в тому, що нікого не нагороджували відразу, як тільки його запропоновано; навіть маститі світові класики мусили мотати часом досить значний термін, терпляче очікуючи, поки добрі шведські дяді їх нарешті нагородять. Гюнтер Грасс, приміром, тягнув свою лямку шось близько тридцяти років, поки аж наприкінці міленіуму (1999) не отримав цьомчик від Нобеля. Так що про Стуса в той час серйозно не йшлося. А Ліна Василівна, побачивши таку безвихідь, круто й голосно заявила: подавіться ви вашою премією, дармо її не візьму, дуже треба мені ваша Швеція. Із Ліною вирішили не сперечатися, тому її вже й не висували, хоча, як зрозуміло, ідея така виникла. Ну, хто тут іше геніальний? Ага, є в нас і Драч. Цибулько, наприклад, проти цього ніяк не заперечував і

благородно відступав зі своїми претензіями в тінь, даючи дорогу класикові й визнаючи своє незмірне ним захоплення (спатьложасьячїтаюдрача). Так що Драч був цілком авторитетним і достойним письменником, факт чого скромно визнавав і він сам. Уся заковика, за його словами, була лише в тім, що «висували, висували, та так і не висунули». І зараз таких клопотів має чи не все наше красне письменство – хай-но нас тільки запропонують, а вже ми себе он як покажемо! Проте загальна ситуація поки що лишається константною.

Декому починають муляти ще давні інтернаціоналістські мозолі: ну вже й сліпому видно, що Нобелівська премія з літератури дається ні за яку не за літературу. Не, щось написати таки треба, але коли тебе нагороджують, на це зважають найменше. Головне – сам факт: ти письменник, краще якоїсь упослідженої держави. Не приховував цього й Нобелівський голова, кажучи, що премія насправді є потужним чинником зміцнення миру між народами й засобом інтернаціонального єднання, а не тим, чим ви подумали. Бо й наприкінці столітнього існування нагороди з лауреатськими значками тупцюються поруч іспанці та японці, німці й поляки, індуси та єгиптяни, росіяни й американці. Отож – всевітнє братство Землі! Про неприховане політиканство Нобелівського комітету розводився ще Сартр, а тому в цьому місці в будь-якого свідомого громадянина країни «центру Європи» починає свербіти вже згадана мозоль: а що ж це нам за лишенько отаке приключилося? Чого не дають? Оно й угорським братам нарешті дали, про росіян із н'ятяма навіть не говоримо; за що ж нам така кара? По-моєму, пригноблених за нас годі й шукати. Нема кому за твори давати – так дайте хоч як вияв міжнародної солідарності, щоб і нам було чим похвалитися. Ага ви хочете сказати, що дасте тільки найвидатнішим письменникам, які спромоглися на величні твори «ідеалістичного спрямування», що ними зробили неоціненний внесок у становлення ідеалів гуманізму й уселюдської духовності. Але сумніви породжує певний Ісаак Башевіс Зінгер, що став лауреатом 1978 року. Сам же голова розказував сентиментальну історію про те, як жив собі в Нью-Йорку маловідомий поза його межами єврейський письменник, щось там писав, але про то ніхто не знав. Проте Нобелівський комітет проникся незбагненною симпатією до цього прозаїка, не обтяженого, врешті, значним впливом на світовий гуманізм. Ну, що ж: вирішили засвітити йому зорю – дали премію. І – браво! – це одразу ж дало відчутні результати: Зінгер став усесвітньовідомим майстром слова! Мабуть, згідно з подібним принципом було обласороджено й найчільнішого європейця Імре Кертежа, і провідного за значущістю в світі Відьядгара Сурадженрасада (хух!) Найпола, і супергеніального Гао Синцзяна. Як це – ви ніколи не чули про Гао Синцзяна?! Невігластво! Калхоз ніасфальтірований! Та рівних йому немає в Піднебесній! Його твори стали виразником духовності всієї планети, і він зайняв своє особливе місце у величній плеяді митців, яким завдячуємо вершинами світового письменства: це і неперевершений Бйорнстєрне Бернсон, і вишуканий Карл

Адольф Г'єсллеруп, і зворушливий Франс Силлан'я, і потужний Ейвінд Йонсон, і епохальний Октавіо Пас. Безумовно, від цих імен завмирає дух, а серце починає битися зі

швидкістю арифмометра. Їх внесок у світову культуру годі переоцінити.

Але ж і в нас повно не відкритих світові геніїв; так нагородіть і наших за таким же принципом! От хоча б В'ячеслав Медвідь, співець патріархального села, творчий нащадок Нечуя-Левицького. Підставою можна вважати трохи видозмінену характеристику Нобелівським комітетом Івана Буніна, з адаптацією до сучасних реалій: «В'ячеслав Медвідь удостоєний премії за строгу майстерність, з якою він розвиває традиції української класичної прози. Медвідь складний і суперечливий як людина й художник, але він співець життя й любови, чим пов'язаний із усіма ідеалами української літератури. Справжній реаліст, прекрасний стиліст (sic!), у нього є своя, ніким не врахована правда про українське життя». Підстава більш ніж достатня; до того ж, Медвідь, як і Зінгер, теж не дуже відомий поза межами Житомира. А таких талантів у нас, по-простому кажучи, дофіга, і якщо в кожного з них вчитатися так, як у Медведя, то грошові фонди Нобелівської премії можуть просто не витримати аж настільки потужного напливу геніальних письменників. Бо чого-чого, а їх нам ніколи не бракувало. Так що готуй гаманця, Нобелю, – Україна вже на підході.

Лист до редакції (критика навздогін)

Шановна редакціє!

Я, каншино, не критик, я тільки вчуся. Але залишитися обабіч мозгилянського творчого процесу я фізично не в змозі.

В натуре гаваря, прошибло мене на оповіданні Нани Куликової «Сни Мільяни» [ред. - останній номер «Чернетки»]. Тест на профпридатність (уміння опоетизувати будь-який предмет непоетичної дійсності) ця письменниця склала.

Здається, ще ніхто так по-мистецьки високо не підносив Вернадку. Це класно, хоча трохи моторошно. Бо ж недвозначно авторка натякає, що в цьому закладі освіти і культури відкрито сезон полювання на «виснажених, рідковолосих, сутулих, сірошкірих чоловіків». Читання в бібліотеці, як впливає з тексту, - суцільна сублімація і шизофренія. Першою жертвою маньячки в коричневих плетених черевичках і жовтій спідничці нав бідний неборака, причому падіння супроводжувалося страшилами корчами. На цьому

детектив закінчується, але розпочинаються сюрреалістичні сонні візії (загнуздане лоша і незагнуздані кінь і кобилиця, полювання на kota за пазухою, якийсь Він, лижник, пошматований за допомогою вил розлюченими селянами - чи, бува, не з класових причин?), до яких при бажанні можна прикласти психоаналітичну матрицю. Але я не буду. Бо не хочу.

Да-а-а. Тобто та-а-ак. Але ось прийом диференціації двох світів - курсивом, так би мовити, для більшої наочності, просто таки «кинувся» в очі. Можна було б застосувати колористичне розрізнення фрагментів, але вже якщо і Фолкнеру зі своїм шальоним романом так і не вдалося зреалізувати подібний видавничий задум, то... О, ледве не забула! Зверніть увагу: червоною ниткою через увесь текст прострочено - н у д н о. Це, правда, не Сартрова Нудота, але, тим не менше, переконливо.

Канешно, і метафорично врезала з усієї сили пані Нанб вишуканими образами, від яких так і віє свіжістю, а головне - сміливістю: «загортаючи купки книжок у власні плечі» (очевидно, йдеться про один з видів сколіозу - кіфоз чи лордоз), «ряд столів, що стояли лицем до вікна» (незапатентований столярний винахід - антропоморфізовані меблі).

З міфів і переказів відомо, що янський олімп віддавна посідає Андрухович (з цього приводу в попередньому вашому номері есеювала Тая Сахно), на іньському ж олімпі - Вони, Забужко. Але, виявляється, монархія навіть з двоосібними лідерами - не для нас, демократів. Чому б і не посунути Забужку з літфемінного трону? Під лежачий камінь, як стверджують гідротехніки, вода не тече. Якщо не ми - то хто? І саме тому Н.Куликова здійснює радикальний художньо-тектонічний зсув.

Трохи набили оскому всі ці, як їх, green Маргарити, егоцентричні Мілени. Але тепер щось зовсім нове - заспана Мільяна. Між іншим, повторюваний дивний звуковий символізм ([л]) потребує окремого детального дослідження (безкоштовна бібліографічна порада: Журавлев А.П. Фонетическое значение. - М... рік не пам'ятаю).

А взагалі, ваша моголянська газета мені дуже імponує - в ній є якийсь невловимий самвидавський шарм. Ви, редакціє, вершите благородну справу, підтримуючи початківців. Адже талант - то тендітна теплична рослина, що потребує збалансованого підживлення і ретельного поливу (якщо це чудо - не кактус). Вибачте за славословіє, але не помажеш - і не поїдеш, і не надрукують.

Перепрошую, що своїм лексичним потоком запаскудила чималу паперову площу «Чернетки», канешно, на те вона й чернетка. Ще раз ізвіняюся за нелаконічність, бо філологічних університетів ми не кінчали.

З усією можливою глибокою повагою і най-най-най... побажаннями,

Ваша вічна читачка-дилетантка Галка-апонімка

Врешті, ще один лауреат «Молодого вина-2002» - невловимий мікс Львовом, Кисвом та Петербургом, мандрівник і літературний оглядач ПіКу ОЛЕГ КОЧЕВИХ

Я плив, поранений дельфін,
До вас за порятунком,
Вточив журбу очей-щілин
І протрубив нелунко.

Ви обережно підпливли,
Взяли древко зубами —
Скривавились корали мли
І закипіли шрами.

Немов під шкваром палаша
Пошматувались шибки скла
На шпиччя непрозоре.

І з тіла чорного душа
З гарпунням разом відійшла
У вічне Чорне море.

На чатах

Хмаринки верічні зорею неторкані.
Їх ночі окроп розчиняс, як каву.
Пливемо з Артбухти до Радіогорки ми,
А може, із Графської на Балаклаву.

Де храм-піраміда на цвинтарі Братському,
Народжений бриз повертас на берег,
І кітелі, пряжки, обшлаги та лацкани
Начишує вмить кипарисовий шерг.

Патруль сірих чомг іде гальками пляжними,
Патруль білих чайок проходить по скелях —
Пантрують в припливі між мушлями й пляшками
Всі гудзики-рибки на хвильних шинелях.

Бадьоро в мундирах своїх і бушлатиках
Полискують взводи олив і платанів.
Чи є тут розхлябані й кволі? Нема таких! —
Нічна перевірка сержантів-бакланів.

А місячний шлях вже карбус кроками:
Дивізії зорь... Маяки-капітани...
Пливемо на Графську з Північного боку ми,
А може, з Учкусвки до Ікерману.

Жвавий ранок

В жупанні хмари пнеться спис
Від моря, склистою на жовто,
І крутояр, і кипарис
Знімають сутінкові кофти.

Вершин, розкреслених навскіс,
Жевріють джмелісті постави,
І розмина далекий мис
Жорству плечей своїх живавих.

Жахтить іржаво чайок плач,
Жевжикуватий карагач
Впівжартома до тамариску

Скидас жмут загальних фраз,—
Жбуряючи жерстяні бризки,
Джеркоче карадазький джаз.

Пропозиція. Оголошуємо конкурс на кращий вірш (будь-якої форми), присвячений нашій улюбленій та неповторній академічній черепасі Альмі (ALMi?) - завсідниці всіляких урочистостей на кшталт прийняття до студентів. Привселюдне виголошення переможця й уславлення його "скриптора" гарантуємо!

Дещо з і-нету

Як і обіцяли, сьогодні ми продовжуємо мандрівку манівцями українського інтернету у пошуках літератури, зокрема української. До вашої уваги – погляд на три острови у цьому болоті. Без перших двох будь-який огляд українського

літер-нету був би неповним, а без третього – був би нецікавим український інтернет.

www.krytyka.kiev.ua

Як неважко здогадатися, сайт безпосередньо стосується відомого і поважного часопису. Відповідно, очікувалось, що якщо Критика і є десь в Мережі, то це місце мало би бути ледве чи не Меккою усього інтелегентського інтернету. Проте перше враження не зовсім приємне – від цього сайту чекав набагато більшого, насамперед доброго смаку в оформленні. Насправді ж обстеження виявило наступні ознаки життя: на критиці.kiev.ua можна зайти лише тексти. Щоправда, зручно – не треба купувати недешевий часопис. Плюс – поновлюється неабияк регулярно і старанно. Форуми Критики не дивують своєю квалістю – вочевидь, нам, "інтелектуально зацікавленим читачам", поки не до "дискусій" та дискусій.

Резюме: Порада – якщо хочете покористуватись цим сайтом, вимкніть відображення картинок у своєму браузері – там JPEG на 12 кілобайт на кожній сторінці.

www.aup.iatp.org.ua

Дуж-же симптоматичний сайт! Перефразовуючи відомий анекдот, «яка страна, така і література». А точніше – асоціація літераторів, себто письменників. На щастя, письменники виявляють зацікавлення у тому, аби інтернет-громада таки знала про їх (письменників) існування і діяльність. Інше питання, наскільки письменників цікавить думка тої інтернет-громадськості і наскільки вони до неї себе відносять. Але полишимо вимогливість на той час, коли українська література заявить про себе на повен голос. Отож детальніше: на сайті АУП багато новин, але більшість із них – з порубіжних джерел на зразок журналу І, громадського радіо і навіть газети День; помітна значна львівська присутність. Форум на АУП не менш симптоматичний, аніж сам сайт. Подумати лишень – що обговорюють наші письменники! Одна з найактуальніших проблем, що хвилює наших літераторів, – здатність бридкої української лайки проникати на територію, виділену для високочоліх дискусій за допомогою Інтернету. Серед плюсів АУП-сайту: газета «Література плюс», маленька бібліотека, непогана колекція лінків.

Резюме: Нагадаю анекдот: «Двоє кумів після роботи на полі полягали відпочивати під копною, перетравлюючи шойно засвосний підвечірок. Навколо соняхи крутять за сонцем, гудуть джмелі і гедзі, мукають корови, у небі кружляє «кукурузнік», засіваючи колгоспне поле добірними пестицидами. Одне слово – іділія. Аж раптом «кукурузнік», фиркаючи мотором, різко знижується, перечіпляється крилом за грушу і, розвалюючись на шматки, падає на клуню. З-під уламків вилазить пілот, і, не добираючи висловів, вирушає у напрямку сільради... Кум Микола, споглянувши усю оту картину, робить філософський висновок:

– От я, куме, що Вам скажу: яка страна, такий і теракт...»

radio.org.ua

Вирушаючи сюди зі сторінки АУП, не очікував, що тут таки доведеться знайти ледве чи не найцікавіший на сьогодні український інтернет ресурс. Принаймні, не очікував такого від радіо. Виявилось – багато цікавих новин, включаючи деякі авторські матеріали. Плюс – якщо хороший зв'язок, це все можна ще й послухати. Плюс – новини про літературу доводиться відшукувати у загалом надзвичайно цікавій рубриці «Культура і мистецтво». Плюс – найкращий зовнішній вигляд з поміж учасників сьогоднішнього огляду. Словом, дуже рекомендую.

Резюме: Нехай лиш у них не закінчаться гроші!

Підготував Дмитро Булах

11 березня відбулася презентація книги Анатолія Дністрового "Місто сповільненої дії", про яку "Ч" писала минулого разу в *Оглядах*. Дійство відбувалося в "Бабуїні" і мало за дивним задумом організаторів уподібнитися рингу (вплив поединку Кличка?), на якому видавець (Л.Фінкельштейн) боровся б з автором, причому, невідомо за що. Арбітром запросили Цибулька. Втім, відбулося те, що мало відбутися - всі привітали автора роману, найперше, за те що він зважився його написати, а видавця - що не пошкодував грошей видати книжку. З особливостей тексту говорили, головним чином, про "банди гінбольей", "банди Нью-Йорку" та інші подібні корпоративні утворення, до життя яких дотична проза Дністрового. Врешті, видавець та автор запили мирову пивом і розійшлися, щоби продовжити видавати і писати.

18 березня *Літклуб* обговорював ненависного всім дебошира та хулігана Уельбека та його текст "Елементарні частинки". Все свідоме жіноцтво виступило з рішучим протестом проти неприпустимо схематичного трактування і систематичного нищення автором жіночих образів; окрім цього французькому іроністу та песимісту (песимічному іроніку?) було закинуто брак утопійної фантазії та зложивання фізичними термінами. Найцікавішими образами наше літературне поспільство потрактувало замріяного новатора Мішеля та енергійного адепта його вчення Хюбчеяка. Брюно не сподобався майже нікому як джерело травматизму і неспокою. Багато говорили про бабусь обох героїв книги. Незабаром (1 квітня, о 17.00) від рук (і язиків) літклубівців постраждає Гессе.

20 березня розпочалася абсурдна війна в Іраці, а 21 березня, між іншим, настав **Всесвітній день поезії**, затверджений восени 1999 року на XXX сесії ЮНЕСКО в Парижі. Отже поезія після Освенціма все таки можлива?

